

OMTALT AV FREDRIK GIERTSEN

Sårbarhetens pris

Paradis: Kjærlighet er en film om eldre europeiske kvinner som drar til Kenyas vakre strender for å kjøpe sex av unge menn. Dette er tabu på høyt plan.

Konflikt. Teresa, som aldersmessig er godt forbi middagshøyden, er en omsorgsperson. Det ser vi av filmens åpningssekvens, der hun leder en gruppe psykisk utviklingshemmede mennesker i lek. De kjører radiobil og morer seg uhemmet.

Snart oppdager vi at hun også har barn, en motvillig tenåringsdatter hun deler sin klaustrofobiske leilighet med. Vi aner et liv forankret i den karakterløse, lavere middelklassen i Østerrike. Men snart leverer hun datteren og katten hos en venninne og setter seg på flyet til Kenya.

Det som utspiller seg der er en tragedie i kåthet, dumskap og kynisme. Teresa, som er en ekstremt uerfaren og letturt kvinne, treffer en mer drevne kvinne enn seg selv. Hun legger ut om hva afrikanerne lukter og byr på generell griseprat om hvordan man skal te seg for å finne seg en god elsker – alt dette mens de fniser den fargede bartenderen opp i ansiktet.

Teresa er imidlertid ikke så tøff som venninnen, og publikum oppdager raskt at hun i virkeligheten er i en dyp konflikt med seg selv. Hennes opplevelser blir følgelig ganske så bittersøte, og denne filmen er da også full av scener som er morsomme, både på kvinnes og kenyanernes bekostning.

Proffe skuespillere

Den gruppen på fire søkende kvinner, som

leder an i handlingen, blir spilt av profesjonelle skuespillere, men strandguttene er autentiske. Regissør for filmen er østerrikske Ulrich Seidl, og han fortjener skryt for sitt arbeid.

Ideen bak filmen er original og utfordrende, og det må ha kostet ham mye å få innpass i dette miljøet. De forskjellige sexscenene virker svært autentiske, og publikum føler virkelig den sårbare intimiteten på begge sider. Seidl har sagt at disse scenene ikke er instruert: Han visste aldri hvilken vei de skulle ta, og han hadde heller ikke noe bestemt mål med dem.

Det er i det hele tatt umulig å ikke la seg imponere av både forarbeidet og instrueringen, skjønt man jo er prisgitt regissørens gjengivelse av et miljø man selv har vært skånet for, hvor det er mulig at hver detalj ikke er like troverdig.

Satt i kontekst er *Paradis: Kjærlighet* nok et grelt eksempel på forskjellen mellom fattig og rik, eller alternativt et vrengebilde av den ofte like grelle forskjellen mellom kvinner og menn. Som mann vil man få en innføring kjønnslig identifikasjon: Det er mange av oss som vet at prostitusjon er galt, men allikevel *føler* vi nok ikke, like lett som kvinner, overgrep mot kvinner generelt som et angrep på vår egen person.

Samtidig ligger det et ørlite «Stockholm-syndrom» og lurur her: Fan-

get i kinosalens mørke får man et snev av sympati for den ulykkelige Teresa Hun har neppe hatt noe godt kjærlighetsliv, og hun er ute av stand til å forsone seg med sin fete kropp.

Utfordrende kjønnsperspektiv

Det skinner hele tiden igjennom hva det ekstremt ulike bytteforholdet i situasjonen innebærer for de involverte. Vi blir i glimt også presentert for hvilke konsekvenser denne sexturismen har for de lokale familiene, selv om jeg godt kunne tenke meg å se mer av dette fra kenyanernes synspunkt.

Vi ser hvordan turistene hele dagen ligger og soler seg på en lang rekke på hotellets område, bare et par meter fra selve stranden, der de innfødte bokstavelig talt står rett opp og ned i timevis og venter på at en av gjestene skal reise seg og krysse linjen. De beskjefriger seg langt i fra bare ved å selge juggel, som vi nå vet. Men til tross for alt dette vil jeg ikke si at filmen er utpreget moralistisk, til det er den for ærlig og direkte.

Nakenheten er mer uvant enn sjokkerende. Filmene opptrer som en dokumentar,

INTIMT: Regissør Seidl bretter ut middelaldrende kvinners sexturisme i Kenya i sin nye film *Paradis: Kjærlighet*. FOTO: FILM FRA SØR

og det er lett å glemme at det er skuespillere involvert i det som foregår på lerretet. Man forlater i det hele tatt kinosalen med en hel del spørsmål, og de fleste knytter seg til kjønnspektivet.

Hvem vil man egentlig identifisere seg med, horekunden Teresa eller mennene, som også oppfører seg temmelig uredelig? De er virkelig klønede i sitt fag, og må ustanselig instrueres av sine kunder. Men hvis de virkelig er prostituerte, hvorfor er de så hjelpeløse?

Kvinner i samme situasjon er jo gjerne blitt ydmyket og «drillet», mens disse mennene – som ikke er «organiserte» i den forstand at de har noen hallik – virkelig er triste amatører. Er det kjønnsrollemønsteret som gjør det vanskeligere for dem å utføre sin geskjeft?

Kroppsfikseringen

Ved siden av dette viser *Paradis: Kjærlighet* fram at både masseturismen og kroppsfikseringen har sin sårbarhetens pris. Også her blir publikum utfordret. Det er som en lite billedskjønn utgave av årets kanskje

sterkeste film, Steve McQueens *Shame*, som utleverer skammen til en sexavhengig karrieremann i New York.

Heller ikke i *Shame* får vi vite mye om hovedpersonens bakgrunn, altså hvorfor han handler som han gjør, men nok til at man får en viss sympati. I *Paradis: Kjærlighet* legges det ingen vekt på Teresas bakgrunn, unntatt den lille presentasjonen i forkant, men det er klart for seeren at hun dypest sett ønsker seg en annen type kontakt enn den hun selv oppsøker i Kenya.

På ett område går Seidls film McQueens film *Shame* en høy gang, og det er angående tabubruddet omkring den aldrende kroppen. Det kreves mot til de grader å gå imot «airbrush-estetikken» i Manhattans reklamebyråer, og en kan så smått begynne å glede seg til Michael Haneke sine nye film, *Amour*, som et-

ter sigende skal handle om tilårskommen kjærlighet.

Det er nesten utrolig å se i hvor stor grad filmmediet innordner seg menneskets skam omkring kropp som er mindre enn perfekte. Her er Seidl og Haneke gode å ha. Flere rynker, takk! ■

Omtaltfilm.

PARADIS: KJÆRLIGHET
Regi: Ulrich Seidl
 Frankrike, Tyskland,
 Østerrike
 Premiere: 19. oktober